

Poglavitni vzroki stavk so še vedno osebni dohodki

Z zaostrovanjem gospodarskih razmer vse bolj narašča tudi nezadovoljstvo delavcev. To potrjuje tudi številne prekinitve dela, ki jih je v zadnjem času vse več. Seveda pa se ob takšnem načinu izražanja nezadovoljstva delavcev z obstoječimi razmerami in načini reševanja problemov zastavlja vprašanje ali so ti projekti upravičeni oziroma ali se zadeve resnično ne bi mogle rešiti že prej, ob nastajanju problemov, drugače.

V naši občini je bilo minulo leto šest prekinitiv dela. Prvi val stavk je potekal v mesecu februarju (Gradbeno podjetje Univerzal, Univerzitetni Klinični center – bolnišnica za pediatrijo in TOZD Kirurške službe, Zdravstveni dom Ljubljana – TOZD Center), drugi val pa v mesecu decembru (Komunalno podjetje – TOZD Javna higiena in Železniško gospodarstvo Ljubljana – TOZD za vleko vlakov). V vseh navedenih prekinitvah dela je sodelovalo 1450 delavcev, čas trajanja posameznih stavk pa je bil različen od 1,5 do 34 ur. Kakšne poglede imajo na prekinitve dela v občinskem svetu Zveze sindikatov Ljubljana Center, smo povprašali podpredsednika Staneta Župančiča.

Stališče sindikalne organizacije je, da je treba delavce podpreti pri njihovih zahtevah, vendar pa sindikat ne more pristati na izsiljevanje oziroma pritiske za uresničitev nerealnih zahtev. Analiza prekinitiv dela v letu 1988 je pokazala, da so poglavitni vzroki predvsem nezadovoljstvo delavcev z družbenoekonomskim položajem, medsebojni odnosi in zlasti zaostreni odnosi med delavci in njihovimi neposrednimi nadrejenimi vodji. Določanja osebnih dohodkov oziroma vrednotenja dela pa je tisto področje, na katerem se moral sindikat s svojimi stališči bolj uveljaviti. Prevečkrat se tudi dogaja, da sindikat sploh ni seznanjen s problemi znotraj delovne organizacije in namesto, da bi svoje delo okrepil v fazi nastajanja problemov, se njegova vloga pokaže šele v fazi gasilca požarov. K temu pa znatno prispeva tudi slaba informiranost, ki se kaže tako na ravni članstvo – osnovne organizacije kot tudi na ravni osnovne organizacije – občinski svet. Brez pravočasnih in obsežnih informacij pa seveda ni mogoče ustrezno ukrepati. Še zlasti primanjkuje poglobljenih analiz vzrokov za prekinitve dela, saj v osnovnih organizacijah prevladuje mnenje, da je delo končno, ko se problem reši. Najverjetneje pa bi analiza pokazala tudi precejšnjo odgovornost in neučinkovitost sindikata, samoupravnih organov in poslovnih struktur.

Sicer pa je naše stališče, da je treba stavko uporabiti le tedaj, ko dejansko odpovejo vsi drugi mehanizmi oziroma vse samoupravne poti reševanje problemov. V takšnih primerih bi moral biti sindikat celo tisti, ki bi organiziral stavko, je poudaril Stane Župančič.

BRANE JANJČ

Poiskati rešitev, primerno za vse

V zadnji številki Dogovorov v preteklem letu smo poročali o zahtevi skupnosti stanovalcev na Poljanski 69, ki menijo, da bi moral obrtnik na njihovem dvorišču odstraniti objekt, v katerem opravlja nedovoljeno obrt.

Iz dokumentacije, ki jo imamo na voljo, je razvidno, da je bila zahteva le delno realizirana in da je, kot je zapisano v dokumentaciji, kršitelj Boris Šega, sicer odstranil sporni nadstreshek, vendar ne v celoti. Nič ni storil za ureditev v prvotno stanje, in sicer, da bi delavnico spremenil nazaj v garažo, kar odločba nedvoumno zahteva. Stvar se je zaradi tega še naprej zapletala, vendar pa Boris Šega kljub vsem pritožbam in odločbam, nadaljuje svojo dejavnost. Člani sveta krajevne skupnosti so menili, da so za nastalo situacijo močno odgovorni občinski upravni organi oziroma inšpekcijske službe, saj niso ukrepali takrat, ko spor še ni prispel do takšne stopnje, ko pomiritev ni več možna.

Člani sveta krajevnih skupnosti so menili, da mora Boris Šega popolnoma odstraniti iz dvorišča Poljanska 69 sporni objekt. Krajevna skupnost bi bila pripravljen Borisu Šegi pomagati najti drugo lokacijo za legalno opravljanje njegove dejavnosti, vendar mora spremeniti svoj odnos do stanovalcev in drugih krajanov.

Iz dokumentacije je razvidno, da se osebni odnosi med stanovalci na Poljanski 69 in Borisom Šego prišli do takšne stopnje, da so praktično nerešljivi. Zato se zdi v resnici še najbolj primerna kompromisna rešitev, da bi omenjenemu obrtniku omogočili najti nadomestno zemljišče, na katerem bi legalno postavil provizorij in zakonito opravljal svojo dejavnost. Najbrž bi bilo tako zadovoljeno vsem, tako stanovalcem, kot Borisu Šegi, saj so razmere v tej stanovanjski hiši prav zaradi omenjenega delovanja postale vse prej kot dobre.

FINANCIRANJE KRAJEVNIH SKUPNOSTI

Delitev na podlagi dogovorjenih meril

Ustava predvideva razvejan sistem virov združevanja sredstev za zadovoljevanje in uresničevanje določenih skupnih potreb in interesov ter opravljanje nalog v krajevni skupnosti. Delovni ljudje in občani na podlagi plana razvoja krajevne skupnosti združujejo svoja sredstva, ki jih prispevajo s samoprispevkom in prostovoljnimi delom, z delom dohodka temeljnih organizacij združenega dela, s sredstvi samoupravnih interesnih skupnosti, z delom davkov in taks, z dopolnilnimi sredstvi iz proračuna občine, s sredstvi družbenopolitičnih in družbenih organizacij ter društev.

V letu 1982 je prenehal pomemben vir financiranja KS na podlagi samoupravnega sporazuma o načinu združevanja in uporabe sredstev namenjenih za uresničevanje skupnih interesov in potreb v KS – tako imenovana »glavarina«. Prostovoljno delo v mestnih krajevnih skupnostih ni zaživelo. Samoprispevek ni bil nikoli krajevni, niti

edini trajni vir financiranja splošnih družbenih potreb krajevne skupnosti proračun občine.

Oblikovanje višine sredstev za posamezno občino za potrebe KS je do leta 1987 urejal Dogovor o oblikovanju in razporejanju sredstev splošne porabe v občinah in mestu. Tako oblikovana sredstva na ravni mesta smo v naši občini razporejali na podlagi sklepa v osnovah in merilih za financiranje splošnih družbenih potreb KS, ki ga je sprejel zbor KS februarja 1984. Na njegovi podlagi so izvršni svet in vseh 12 KS sklenili sporazum o razporejanju sredstev za delovanje KS.

Na pobudo delegatov, predvsem v skupščini mesta Ljubljane, je bila leta 1985 ustanovljena delovna skupina, ki je v letu 1987 pripravila prvi osnutek družbenega dogovora o financiranju funkcionalne dejavnosti KS na območju ljubljanskih občin. Osnutek je bil zavržen zaradi mnogih pripomb in delovna skupina je v letu 1988 pripravila novega. V začetku februarja letošnjega leta so po soglasju vseh občinskih skupščin sprejeli predlog družbenega dogovora vsi zbori skupščine mesta Ljubljane.

Hkrati s predlogom družbenega dogovora o financiranju KS na območju ljubljanskih občin so vse KS prejele osnutek sprememb in dopolnitev sporazuma o razporejanju sredstev za delovanje KS. To je že druga sprememba, saj so bile v letu 1987 na pobudo KS Nove Poljane sprejete spremembe sporazuma, ki so za vse KS izenačile sredstva za opravljanje tajniških in administrativnih del za dva delavca (OD in SSP).

S sporazumom se zagotav-

lja sredstva za splošne družbene potrebe krajevnih skupnosti, to je za delovanje delegatskega sistema, samoupravne, družbenopolitičnih in družbenih organizacij, planiranja, informiranja ter SLO in DS.

Predlog sprememb in dopolnitev povzema merila in kriterije družbenega dogovora, in sicer št. prebivalcev do 35% (od 150 točk KS Josip Prašnikar do 325 KS Poljane), število OZD do 5% (od 25 točk KS Nove Poljane in Prule do 50 točk KS Gradišče), število zaposlenih do 10% (od 50 točk KS Prule do 100 KS Gradišče in Kolodvor), površina KS do 5% (od 25 točk KS Josip Prašnikar in Trg osvoboditve do 45 točk KS Ajdovščina in Poljane) ter vsaka KS po 45% za samoupravno organiziranost, delegatski sistem, družbenopolitične in družbene organizacije.

Tako ima največ točk KS Poljane 921 ali 8,9% vseh točk in KS Nove Poljane 787 točk ali 7,6% vseh sredstev za kurirska dela, PTT, pisarniški material in delovanje družbenopolitičnih in družbenih organizacij (proslave, prireditve in srečanja).

V letu 1988 je 12 krajevnih skupnosti v občini Ljubljana Center prejelo iz proračuna 621.864.000 din, kar predstavlja približno 6% proračunskih odhodkov občine.

Posamezne KS so prejele od 43.691.000 din (KS Josip Prašnikar) pa do 74.394.000 din (KS Poljane). Največ sredstev so krajevne skupnosti namenile za osebne dohodke in sklad skupne porabe 26 zaposlenih delavcev, in sicer skupaj 437.654.700 din ali približno 2/3 vseh sredstev, od materialnih stroškov pa največ za energijo (ogrevanje).

Izvajanje sporazuma

spremlja odbor podpisnikov, v katerem ima vsaka krajevna skupnost svojega člana. Odbor preverja podatke, ki služijo za ugotavljanje skupnega števila točk za posamezno krajevno skupnost in osnove za določitev stroškov, ki so strogo namenski.

Površina poslovnih prostorov krajevnih skupnosti in s tem v zvezi stroški ogrevanja, najemnine, čiščenja ipd. so zelo različni od najmanj 80 m² (KS Josip Prašnikar) do največ 340 m² (KS Poljane). Nekatere krajevne skupnosti oddajajo del svojih prostorov stalno ali občasno drugim uporabnikom. Z vsemi SLP poslovnimi prostori (splošno ljudsko premoženje) gospodari Samoupravna stanovanjska skupnost, le KS Prule je lastnik prostorov, ki jih uporablja. Vsi prostori so v pritličju, le KS Stara Ljubljana ima prostore v I. nadstropju.

Delovna skupnost krajevnih skupnosti

Delovno skupnost krajevnih skupnosti občine Ljubljana Center so 1. 1. 1982 s samoupravnim sporazumom ustanovile vse krajevne skupnosti z namenom, da bi dosegle učinkovitejšo, racionalnejšo in strokovnejšo opravljanje administrativno tehničnih in pomožnih del. Ob ustanovitvi je bilo v delovno skupnost vključenih 36 delavcev s finančno računovodsko službo, danes pa 27 s tem, da sta finančno računovodski delavki medtem prešli v sekretariat za občo upravo – službo za finance in proračun, ki je s sporazumom z vsemi 12 KS prevzela izvajanje nalog na tem področju za vse KS in delovno skupnost. Tako sta danes v vseh krajevnih skupnostih zaposlena tajnik in vodja pisarne, v KS Kolodvor in Prule (do upokojitve, predvidoma še v letošnjem letu) pa še kurirka – snažilka, ter KS Poljane administratorka (prej je opravljala dela tajnika, ki pa je s krajšimi prekinitvami že več kot tri leta na bolniškem dopustu).

občinski, temveč mestni. Povezovanje z OZD je slabo. Ponekod nekateri OZD prispevajo sredstva za posamezne akcije in prireditve v KS. Plani SIS so nastajali večinoma mimo planov KS. Tako ostaja

Franc Mažgon

Tik pred koncem preteklega leta smo se poslovili od predsednika sveta krajevne skupnosti Stara Ljubljana Franca Mažgona. Do nedavnega si še nihče ni mogel predstavljati in tudi ne verjeti govoricam, da je njegovo zdravstveno stanje tako resno. S svojim delom in zagnanostjo je premagoval težke trenutke in delal kot zagnan aktivist, takorekoč do zadnjega diha.

Franc Mažgon je začel svojo skromno življenjsko pot kot rudarski sin pred 53. leti v takratni neprijazni in okrutni Nemčiji, kamor se je zatekel njegov oče po dolgi

poti s trebuhom za kruhom. Delal je v rudniku in Franci, ki je bil star komaj 11 let, ko je prišel v osvobodeno domovino. Šolal se je za steklopihača in kot fantič je korajžno stopil v akcijo za obnovo domovine in mesta Ljubljane. Sodeloval je v številnih mladinskih delovnih brigadah. Po končani šoli in zaposlitvi na Kemičnem inštitutu v Ljubljani se je ponovno želel preizkusiti v svojem elementarnem znanju – steklopihaštvo. V skladu s svojim nemirnim in vedoželjnim značajem je odšel na delo v Zahodno Nemčijo. Po dobrih desetih letih trdega dela se je znova vrnil domov na Mestni trg 3, kjer se je porajala njegova družina.

Najprej se je zaposlil v zastopstvu podjetja Učila iz Zagreba, potem pa je postal član delovnega kolektiva delovne organizacije Slovenijales, kasneje pa je delal v podjetju LIK Kočevje.

Preveč je bil delaven in preveč vnet za delo na vseh področjih, da bi se lahko v celoti posvetil družini, ki pa ji je kljub temu dal vse, kar je

zmogel in je iz nje črpal tudi neverjetno moč in polet za svoje delo na terenu v krajevni skupnosti Stara Ljubljana in v svoji delovni organizaciji.

Predan in delaven je bil v prvi organizaciji in društvih, zlasti korenito pa je posegel v ustroj krajevne skupnosti in jo pričel oblikovati s sebi lastno zagnanostjo tako, da je nastajalo iz nje tisto, kar smo pričakovali in kar smo vsi želeli, da bi postala. Stara Ljubljana ga je navdihnila s svojimi čari in s svojo bedo in lahko rečemo, da se ji je ves predal. Kot predsednik sveta krajevne skupnosti zapušča globoko brazdo, za katero vsi vemo, da je ne bomo mogli tako kmalu nadaljevati. V krajevni skupnosti je ni bilo dejavnosti in ne ovire, ki se je ne bi bil lotil. Pa tudi na ravni občine ni miroval. Plemenito srce, upornost duha v boju za resnico in za človeka ter brezkompromisna vne- ma so bili razlog, da mu je OK SZDL Ljubljana Center lani podelila priznanje OF slovenskega naroda.

JANKO REDNAK